

Vörös kakas ...

Beszélgetés Breuer Szilárddal,
a nyugalomba vonult
tűzoltóparancsnokkal –
Félszázad tűzkrónikája –
A „legszebb és legnagyobb” tüzek

Fölkerestük Breuer Szilárd budapesti tűzoltó főparancsnokot, aki most, ötvenéves szolgálata után, nyugalomba vonul. Elbeszélgetünk vele életének gazdag tapasztalatairól.

A főparancsnok 1881. április 13-án lépett a tűzoltóság szolgálatába.

Kérdezzük tőle, hogy nem nyugtalanította-e annak idején a tizenhármas szám.

Fejét rázza: a tűzoltók nem babonások.

De azért a beszélgetés során mégis megállapítjuk, hogy a tűznek – bizonyára merő véletlenségből – minő összefüggése van a tizenhármas számmal és a péntekkel. Pénteken égett le a pesti német színház, 13-án a régi Nemzeti Színház, s a Párizsi Áruház égésekor tizenhárman haltak meg.

A főparancsnok mosolyog.

Minden nevezetes tüzet látott, mely egy félszázadon előfordult Budapesten.

Mi – hála az égnek – ma már nem is tudjuk, hogy micsoda volt a régi tűzveszély, a régi tűzriadalom. Néha olvasunk az újságokban tüzekről – tetőtüzekről, kéménytüzekről – s nem is sejtjük, hogy minden alkalommal milyen veszedelemben forgunk, melyet a szervező erő, a gépek kunnyúszerrel lebírnak.

Breuer Szilárd sok vizet látott lefolyni a Dunán, és sok tüzet felcsapni az égig. Ezt mondja:

– Hajdan a tűzoltóság kivonulása is regényesebb volt. Tűzoltótrombiták verték föl az éj csöndjét, lovak patái szikráztak az utcaköveken, csákányos, sisakos alakok rémlettek a homályban, létrák, kötelek. Ez a látvány magával

ragadta az embereket is. Rohantak segíteni. Ma a sziréna bűgása közönyösen hagyja a közönséget. Nem is siet segíteni, ami helyes is. Csak zavart okozna.

A régi időkről beszél.

– 1863-ban alakult meg Budapesten az önkéntes tűzoltók egyesülete, s 1870. február 1-én jött létre a hivatalos tűzoltóság, négy őrséggel, nyolcvanöt emberrel. Ma tizenegy őrség van és hatszáz emberünk. Negyven autónk, nyolc pár lovunk is, mintegy emlékképpen. Akkor kézfecskendővel dolgoztunk, most olyan motorfecskendővel oltunk, melyek percenként gyvevényezel liter vizet képesek fölfecskendezni.

– Hány halottja volt a budapesti tűzoltóságnak e félszázad alatt?

– Hét, de sebesültje rengeteg. (Az idén is több mint negyven.)

– Átlag hány tűzeset van egy évben Budapesten?

– Tavaly, 1929-ben ezernyolcszáz volt. Az idén a mai napig ezeregyszázhatvan. Azt lehet mondani, hogy nem múlik el nap tűzeset nélkül. Némi lyiken három-négy is van. Egy évben, mikor rendkívüli szárazság pusztított Magyarországon, egyetlen napon hetvennégy tűzesetet jelentettek.

– Mikor van a legtöbb tűz?

– Budapesten akkor, mikor hirtelen beáll a hideg, és fűteni kezdenek, vidéken inkább nyáron.

– Melyik a „legtüzesebb” kerületünk?

– A hetedik.

– Melyik a „leghidegebb”?

– Buda, mert ott kevés az ipar és kereskedelem. Megesett, hogy egy évben egyedül a Szerecsen utcában több tűzeset volt, mint Buda összes kerületeiben.

– Melyik eddig a legnagyobb méretű budapesti tűz?

– A Silos gabonaraktár égése. Akkor vihar volt, és söpörte a lángokat.

– Melyik követelt eddig legtöbb emberáldozatot?

– A Párizsi Áruház égése.

– Melyik volt a legszebb tűz?

– A Renz cirkusz égése. Úgy világított, mint a fáklya – mondja a főparancsnok, és szemei fölragyognak az emlékezés tüzeitől.

– Akadnak-e rejtélyes eredetű tüzek?

– A tűz rajongóival, a piromániásokkal mindig számolnunk kell. Ezek csinálják a lángokat, s a büntetéssel dacolva palotákat hamvasztanak el, hogy lobogásukban gyönyörködjenek. Utóbb a Károly körüti tüzet is ilyen piromániás okozta. Előfordul azután az is, hogy a padlás ablaka, melyre rásüt a nap, gyűjtőlencsévé válik, s meggyújtja a padláson levő papírt és szalmát.

– Mik történnek újabban a tűzveszedelmek elhárítására?

– A színházakban kísérleteznek kevésbé gyúlékony, impregnált vászonnal, azonkívül impregnált papírossal is, melyből – a kísérletek tanúsága szerint – csak tíz centiméter ég el, míg a nem impregnált papírosból hét-nyolc méter is elhamvad. Ami az oltást illeti, a víz helyett sok helyütt port használunk s gázokat, ott, ahol a víz több kárt okozhatna, mint maga a tűz. A haboltás abban áll, hogy a tüzet habbal fojtjuk, nyomjuk el.

Mínthogy az ellentétek – a tűz és a víz – találkoznak, a tűzoltóság föladata az árvíz-mentés is.

– Sok lényt mentettünk ki a Dunából – mondja a főparancsnok. – A kilencvenes évek elején egy napon, mikor a Duna befagyott, huszonöt ember szakadt be a jégbe a Hungária előtt. Mind a huszonötnek megmentettük az életét. 1876-ban a szegedi árvíz mentési munkálatainál magam is segédkeztem.

Mínekelőtte elbúcsúznak, körülnézünk a múzeumban is. Ereklék vannak itt, üveg alatt. Csupa tűz-ereklye.

Egy színlap, a leégett pesti színház utolsó színlapja.

Deutsches Theater, Heute, Freitag den 20 Dezember. 1889 Der dumme August.

Negyven szereplő van felsorolva.

Alatta:

Morgen, Samstag: Die Gigerln von Wien.

Erre azonban már nem került sor, mert pénteken, 1889. december 20-án leégett a színház.

Itt a régi Nemzeti Színház képe, mely 1871. szeptember 13-án égett le. Ennek helyébe építették a Grassalkovich-telken a másik Nemzeti Színházat, melyet a háború előtt lebontottak.

Ebben az üvegszekrényben tűzben megolvadt üvegholmi, szivárványos színekben, csodálatos alakzatokban, amabban a Párizsi Áruház égése után talált tárgyak: egy olvasó s egy színházi látcső ...

1930. november 29., szombat, 4. old.